

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 40, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Številka: 602-10/20-0009/

Datum: 2. 12. 2020

Na podlagi 42. in 126. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino kot matično delovno telo pripravil naslednje

POROČILO

k Predlogu zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju, (ZOOMTVI), druga obravnava, EPA 1380 - VIII.

Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino je na 13. redni seji 1. 12. 2020 obravnaval Predlog zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Odboru je bilo posredovano naslednje gradivo, objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora:

- Predlog zakona
- Mnenje Zakonodajno-pravne službe
- Mnenje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport
- Priporočilo Zagovornika načela enakosti
- Popravek Priporočila Zagovornika načela enakosti

V poslovniškem roku so bili vloženi amandmaji:

- Poslanskih skupin SDS, SMC, NSi in DeSUS k 1., 2., 3., 4., 6., 12., 17., 18., 22., 27., 35., 37., 38., 39. in 42. členu.

Pri delu Odbora so sodelovali: predstavnik predlagatelja, ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Simona Kustec in državni sekretar Damir Orehovec, predstavnica Ministrstva za zdravje mag. Nadja Čobal, namestnik Varuha človekovih pravic Ivan Šelih, ravnateljica Vzgojnega zavoda Planina dr. Leonida Zalokar, ravnatelj Vzgojno-izobraževalnega zavoda Višnja gora Peter Pal, predstavnica Inštituta za javno zdravje Polonca Truden Dobrin, predstojnik oddelka za socialno pedagogiko, Pedagoške fakultete, Univerze na Primorskem prof. dr. Mitja Kranjčan, predstavnik Državnega sveta Bojan Režun in predstavnica Zakonodajno pravne službe Sladjana Ješič.

Predstavnica predlagatelja je v uvodu povedala, da Predlog zakona sistemsko ureja delovanje vzgojnih zavodov, ki bodo odslej delovali kot strokovni centri, da bi tako lahko zagotovili celovito pomoč otrokom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami na posameznem območju.

Strokovni centri bodo nudili zagotavljanje preventivne dejavnosti v obliki nudenja in izvajanja pomoči otrokom, ki so vključeni v redne vrtce in šole, izvajali bodo različne oblike in metode dela z otroki in mladostniki, ki so nameščeni v strokovnih centrih ter nudili podporo po odpustu iz institucionalne namestitve. Predvidena je vzpostavitev štirih območij, na katerih bodo delovali strokovni centri s po tremi zaposlenimi strokovnimi delavci. Ključna novost je vzpostavitev preventivne službe oziroma mobilnih timov, ki bodo vzpostavljeni postopoma in glede na potrebe. Vsi strokovni centri bodo obdržali samostojen status zavoda za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Odboru je bilo posredovano **Mnenje Zakonodajno-pravne službe (ZPS)**, ki je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika. Njena predstavnica je povedala, da so bile z vloženimi amandmaji koalicije upoštewane določene pripombe ZPS, nekaterih pomembnih pa amandmaji ne upoštevajo. Tako je opozorila na podnormiranost in prenormiranost, ki je vsebovana v 87. členu, drugem odstavku 120. člena, tretjem odstavku 153. člena in 3. členu Ustave ter v odločbi Ustavnega sodišča glede načela delitve oblasti. Pojasnila je, da podzakonski predpis ne sme vsebovati materije, ki je predmet zakonskega urejanja, oziroma da zakon ne sme vsebovati podrobnosti, ki spadajo v podzakonski predpis.

V nadaljevanju je opozorila na določbo drugega odstavka 19. člena Predloga zakona, ki določa, da je strokovni delavec strokovnega centra primarno tisti, ki otroka ali mladostnika spremlja na zdravstvene preglede, šele po dogovoru s strokovnim centrom ga lahko spremljajo starši. Pojasnila je, da če starševska skrb ni omejena ali odzeta, predstavlja določba, ki starše postavlja v drugoten položaj, kadar je govora o zdravstveni skrbi njihovega otroka ali mladostnika, poseg v starševsko skrb, ki je prekomeren. Skladno s pravno-sistemsko zakonodajo bi lahko bil strokovni center tisti, ki je primarno zadolžen za zdravstveno skrb otroka ali mladostnika le, če bi ga sodišče ob odločanju o omejitvi ali odvzemu starševske skrbi, določilo za skrbnika. Opozorila je tudi na vprašanje ustreznosti Zakona o pacientovih pravicah kot podlage za obveščanje staršev o zdravstvenem stanju otrok in mladostnikov s strani strokovnega centra.

Menila je še, da bi bilo potrebno prekrškovno določbo iz 36. člena Predloga zakona oblikovati tako, da bo jasno razvidno, kdaj odgovarja ravnatelj kot posameznik in kdaj kot odgovorna oseba strokovnega centra ter na določene jezikovne nedoslednosti, ki so ostale v Predlogu zakona.

Odbor je prejel tudi **Mnenje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport**, ki ga je na seji Odbora predstavil njihov predstavnik. Komisija podpira predlagane spremembe in namen predloga zakona, ki sledi ugotovitvam pilotnega projekta in opredeljuje vzpostavitev mreže strokovnih centrov, ki bodo sami ali v sodelovanju z drugimi strokovnimi centri nudili celovito pomoč otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami.

V **razpravi** so članice in člani Odbora pozdravili Predlog zakona in menili, da je takšne vrste zakonodaja nujna, zato je prav, da se čimprej sprejme. Pojasnili so, da Predlog zakona uvaja tri pomembne rešitve, od zagotavljanja preventivnih dejavnosti v obliki pomoči otrokom in mladostnikom, ki so vključeni v redne vrtce in v šole ter njihovim družinam, preko izvajanja dela z otroki in mladostniki, nameščenimi v strokovnih centrih, s prilagodljivimi oblikami dela in celostno obravnavo, do podpore otrokom in mladostnikom, ki so odpuščeni iz institucionalnih namestitev. Obravnavani otroci in mladostniki potrebujejo strokovno pomoč, ki je ne morejo prejeti iz okolja, zato jim mora pomoč nuditi država v sodelovanju z mnogimi drugimi resorji. Na obravnavanem področju že obstaja delno sprejeta zakonodaja, kot je Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami ter Zakon o zavodih. Pojasnili so, da Predlog zakona celostno ureja področje otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju, da pa so zavodi in strokovni delavci v svojih strokovnih in didaktičnih pristopih tudi avtonomni in se prilagajajo situacijam. Pri delu z otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju je potrebno imeti velik občutek za individualizacijo, zato pravila ne morejo biti povsem enotna za vse strokovne centre, okviri teh pravil pa so jasni in se nakazujejo že v uvodnih členih predloga zakona.

Drugi pa so menili, da Predlog zakona obravnava otroke, ki jih med drugim obravnava tudi Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, kot tudi otroke in mladostnike, ki so vključeni v vzgojne zavode. Pri otrocih s posebnimi potrebami je tako status sistemsko urejen, vendar se Zakon ne izvaja, saj se odločbe o usmeritvi ne izvajajo v celoti. Otrok, ki ima avtistične, čustvene ali vedenjske motnje, ne more prejemati strokovne pomoči na daljavo, tako da je dobro, da se za otroke vključene v zavodih ta pomoč izvaja celostno. Problem pa je, da velika večina takšnih otrok obiskuje redne vrtce in šole, kjer se je pomoč prekinila ker poteka izobraževanje na daljavo. Pojasnili so, da mora država za te otroke poskrbeti, ker je to njena zakonska obveza, za kar bo imela priložnost pri obravnavi sedmega paketa ukrepov za omilitev posledic epidemije covid-19 (PKP7). Zanimalo jih je število otrok, ki trenutno prebivajo v Zavodih in kakšne so namestitvene kapacitete in potrebe, koliko otrok z razvojnimi vedenjskimi težavami v Sloveniji ta trenutek ne dobi ustrezne pomoči ter za koliko otrok lahko posamezen strokovni delavec skrbi. Opozorili so še na problematično možnost vpogleda Strokovne skupine v dokumentacijo otroka in njegove družine, z vidika pravice do zasebnosti otroka in družine, in na to, da se čas izobraževanja v Centru ne šteje v skupen čas srednješolskega izobraževanja. Zanimalo jih je tudi kakšno pogodbo, na kakšni podlagi in za kako dolgo bo strokovni center sklenil z zdravstvenim domom v njegovi bližini, primernost sprejemanja pravil delovanja s strani Centrov in ne Ministrstva, s čimer bi bili enotni, opozorili pa so tudi na prekomeren ukrep glede denarnega nadomestila za nastalo škodo, ki jo naredi otrok in se lahko terja od staršev, ki so v veliko primerih že tako socialno šibkejši, glede na to, da gre pri teh za objektivno odgovornost Strokovnega centra.

Svoje stališče je podal tudi namestnik Varuha človekovih pravic, ki predlog zakona podpira. Ministrstvu so ob tematskih obiskih v vzgojnih zavodih priporočili, naj pripravi ustrezno pravno podlago za pravila obnašanja in ravnanja v vzgojnih zavodih, za vzgojne ukrepe o posameznih kršitvah ter pravila in postopek vzgojnega ukrepanja. S sprejemom Predloga zakona se bodo tako uresničila številna pretekla priporočila. Mnenja in stališča so podali tudi drugi valjeni na sejo.

S strani ministrstva pa je bilo pojasnjeno, da prihaja do prenормiranosti in podnormiranosti zaradi specifičnosti materije v Predlogu zakona, tako da so urinski

testi in spremljanje otroka k zdravniku urejeni v samem predlogu. Zavod na nek način sprejme vlogo starša in v skladu s to vlogo tudi ravna, Predlog zakona pa omogoča, da se v to vključijo tudi starši. Beseda »praviloma« se uporablja zaradi situacij, ki jih ni mogoče predvideti. Začasni spremljevalci so predvideni za takrat, kadar je predvidena dejavnost izven šole, s tem da ga šola določi izmed svojih zaposlenih, v Predlogu zakona pa je za pomoč otrokom v vrtcih in šolah zagotavlja strokovna oseba. Vlogo te bodo prevzeli timi znotraj strokovnih centrov. Trenutno je približno štiristo otrok, ki so nameščeni v devetih zavodih, pri čemer gre za zelo različne zavode, zato je težko v zakonu poenotiti pravila za vse in se bodo določene stvari uredile z podzakonskimi akti oziroma pravili samih zavodov. Pojasnili so še, da je bil predlog zakona glede osebnih podatkov usklajen z informacijsko pooblaščenko.

Odbor **je sprejel** amandmaje:

- Poslanskih skupin SDS, SMC NSi in DeSUS k 1., 2., 3., 4., 6., 12., 17., 18., 22., 27., 35., 37., 38., 39. in 42. členu.

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o členih Predloga zakona in jih sprejel.

Na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora je pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, ki je sestavni del tega poročila.

Za poročevalko Odbora na seji Državnega zbora je bila določena predsednica Odbora Iva Dimić.

Danica Polak Gruden
sekretarka Odbora

Mojca Škrinjar
podpredsednica

o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju, (ZOOMTVI), EPA 1380 - VIII.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja celovito obravnavo otrok in mladostnikov oziroma mladostnic (v nadaljnjem besedilu: mladostnik) s čustvenimi in vedenjskimi težavami, ki so vključeni v vrtce in šole, ter otrokom s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki so nameščeni v strokovnih centrih za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami.

(2) Otroci in mladostniki, ki jih strokovni center za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami obravnava, so:

– otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami, ki se v obravnavo strokovnega centra za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami (v nadaljnjem besedilu: strokovni center) vključijo do 21. leta starosti ter imajo psihosocialne težave, ki se kažejo kot vedenjske, čustvene, učne ali druge težave v njihovem odraščanju, vendar še niso usmerjeni kot otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, niti niso obravnavani kot otroci in mladostniki, ki bi potrebovali namestitev v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja,

– otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, in otroci in mladostniki s težavami na socialno čustvenem področju, obravnavani v skladu z zakonom, ki ureja celostno zgodnjo obravnavo predšolskih otrok s posebnimi potrebami,

– otroci in mladostniki, nameščeni v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja,

– mladoletniki s pridobljeno popolno poslovno sposobnostjo in polnoletne osebe, ki so bile v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, v strokovni center vključene pred polnoletnostjo, s pisno privolitvijo,

– mladoletniki in mlajši polnoletniki, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v zavod v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj.

(3) V tem zakonu se izraz »otrok ali mladostnik« uporablja za otroka in mladostnico oziroma mladostnika (v nadaljnjem besedilu: mladostnik) iz drugega odstavka tega člena. Samostojna navedba izraza »mladostnik« pomeni mladostnika, starega od 15 do 26 let.

2. člen**(strokovni center)**

(1) Strokovni center je zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ustanovljen za vzgojo in izobraževanje otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami ter težavami.

(2) Strokovni center opravlja naloge iz 4. člena tega zakona, določeni strokovni centri pa tudi naloge v zvezi z usklajevanjem sodelovanja strokovnih centrov na posameznem območju.

(3) Minister, pristojen za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: minister), v skladu z merili za oblikovanje javne mreže določi strokovne centre iz prejšnjega odstavka. Če je na posameznem območju več strokovnih centrov, minister določi tistega, ki opravlja tudi naloge v zvezi z usklajevanjem sodelovanja vseh strokovnih centrov na posameznem območju.

3. člen**(cilji in načela delovanja strokovnih centrov)**

Strokovni center otrokom in mladostnikom zagotavlja celostno obravnavo ter ustvarja ustrezne razmere za doseganje učno-vzgojnih ciljev, preventivno-varstvenih ciljev, kompenzacijskih ciljev ter osebnostnih in psihosocialnih integracijskih ciljev. Ob tem deluje po naslednjih načelih:

- 1. največja korist otrok in mladostnikov,**
- 2. enake možnosti s hkratnim upoštevanjem različnih potreb otrok in mladostnikov,**
- 3. čimprejšnja pomoč otrokom in mladostnikom z zagotavljanjem kontinuitete pomoči z izvajanjem preventivnih nalog iz 6. člena tega zakona,**
- 4. individualizacija s pripravo in spremljanjem izvajanja individualiziranega programa za vsakega posameznega otroka ali mladostnika, ki temelji na strokovnem socialnopedagoškem delu ter razumevanju funkcionalnosti čustvovanja in vedenja otroka ali mladostnika iz 11. člena tega zakona,**
- 5. sodelovanje otroka ali mladostnika pri načrtovanju vzgoje in lastnega razvoja v okviru vzgojnega procesa ter pri pripravi in evalvaciji individualiziranega programa,**
- 6. varno, stabilno in predvidljivo okolje z zagotavljanjem ustreznih razmer za prebivanje v posameznih vrstah skupin iz 13. člena tega zakona,**
- 7. sodelovanje z družino in za otroka ali mladostnika pomembnimi osebami ter usmerjenost socialnopedagoške pomoči v življenjsko okolje posameznika,**

8. celostna obravnava otrok in mladostnikov v obliki timskega dela in sodelovanja strokovnih delavcev različnih področij,
9. regionalizacija in deinstitutionalizacija z zagotavljanjem pomoči v strokovnem centru z manjšimi enotami čim bližje domu.

4. člen

(naloge strokovnih centrov)

(1) Strokovni centri na določenem območju izvajajo naslednje preventivne naloge:

- nudijo pomoč otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami,
- nudijo pomoč in podporo vrtcem, šolam in zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: vrtci in šole) pri delu z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami,
- nudijo strokovno podporo staršem, zakonitim zastopnikom ali rejnikom (v nadaljnjem besedilu: starši) in drugim za otroka ali mladostnika pomembnim osebam,
- izvajajo dodatno strokovno pomoč v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami,
- vključujejo otroke in mladostnike v različne dnevne oblike dela.

(2) Strokovni centri na določenem območju za nameščene otroke in mladostnike: zagotavljajo vse vrste namestitev v skladu z 8. členom tega zakona,

- izvajajo vzgojni program in zagotavljajo vse vrste skupin za vzgojo v strokovnem centru in oblik dela iz 13. člena tega zakona,
- zagotavljajo vključitev v osnovnošolske in srednješolske izobraževalne programe,
- nudijo celostno, multidisciplinarno obravnavo v sodelovanju z drugimi službami, ki obravnavajo otroka ali mladostnika,
- nudijo podporo po izteku ukrepa sodišča.

(3) Strokovni centri za otroke in mladostnike skrbijo za razvoj strokovnega dela na področju vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami. Pri opravljanju nalog iz tega člena vključujejo tudi strokovnjake s področij pedopsihiatrije, zdravstvene nege, psihoterapije, mediacije, obravnave odvisnosti in po potrebi tudi druge strokovnjake.

(4) Strokovni center, ki usklajuje sodelovanje strokovnih centrov na določenem območju, z drugimi strokovnimi centri na tem območju sklene pisni dogovor o izvajanju posameznih nalog, organizaciji dela in načinu sodelovanja.

5. člen

(izvajanje javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanja)

(1) Strokovni center izvaja javno veljavni vzgojni program, lahko pa tudi javno veljavne osnovnošolske in srednješolske izobraževalne programe. Če strokovni center posameznega izobraževalnega programa ne izvaja, ga otroku ali mladostniku zagotovi z vpisom v šolo, ki izvaja ta program.

(2) Strokovni centri izvajajo vzgojni program vse dni v letu.

II. OBRAVNAVA OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI IN VEDENJSKIMI TEŽAVAMI

6. člen

(obravnavava otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami)

(1) Strokovni center otroku ali mladostniku s čustvenimi in vedenjskimi težavami nudi kontinuiteto pomoči, ki zajema:

- svetovanje vrtcu, šoli ali staršem, lahko pa tudi za otroka ali mladostnika pomembnim osebam,
- pomoč mobilnega tima,
- pripravo strokovnega poročila mobilnega tima.

(2) Svetovanje iz prve alineje prejšnjega odstavka se izvaja po pisnem zaprosilu vrtca ali šole, ki s svojimi strokovnimi delavci otroku ali mladostniku s čustvenimi in vedenjskimi težavami ne zmore več zagotavljati ustrezne pomoči. Vrtec ali šola zaprosilu priložita tudi poročilo, iz katerega je razviden obseg in vrsta pomoči, ki je bila predhodno zagotovljena otroku ali mladostniku.

(3) Za svetovanje iz prve alineje prvega odstavka tega člena lahko strokovni center pisno zaprosijo tudi starši, mladostnik ali center za socialno delo.

(4) Strokovni center odloči o zagotavljanju pomoči iz prve alineje prvega odstavka tega člena v desetih dneh od prejema zaprosila.

(5) Če strokovni center presodi, da svetovanje ne zadošča, ravnatelj ali ravnateljica (v nadaljnjem besedilu: ravnatelj) strokovnega centra v najkrajšem možnem času oblikuje mobilni tim, v katerem sodelujejo strokovni delavci različnih strok, glede na težave posameznega otroka ali mladostnika. Mobilni tim skupaj z vrtcem ali šolo in starši načrtuje posamezne cilje za premagovanje čustvenih in vedenjskih težav otroka ali mladostnika, izvaja pomoč, spremlja

doseganje ciljev ter načrtuje morebitno nadaljnjo pomoč. Mobilni tim po končani obravnavi za vrtec ali šolo pripravi strokovno poročilo.

(6) Če pomoč mobilnega tima ne zadošča, mobilni tim v strokovnem poročilu predlaga nadaljnjo pomoč otroku ali mladostniku, in sicer:

- uvedbo postopka usmerjanja,
- vključitev v dnevne oblike dela,
- napotitev v center za zgodnjo obravnavo oziroma za duševno zdravje ali
- da pobudo pristojnemu centru za socialno delo za obravnavo družine v okviru njegovih pristojnosti.

(7) Vrtec ali šola po izdaji strokovnega poročila iz prejšnjega odstavka z njim seznanjeni starše. Strokovno poročilo vrtec ali šola vloži v osebno mapo otroka ali učenca oziroma v evidenco o dijaki, ki jih obravnava svetovalna služba.

(8) Če je v strokovnem poročilu iz petega odstavka tega člena kot oblika pomoči predlagana vključitev otroka ali mladostnika v dnevne oblike dela v strokovnem centru, ga strokovni center na predlog staršev ali mladostnika vključi v javno veljavni izobraževalni ali vzgojni program ter zanj pripravi individualizirani program iz 11. člena tega zakona.

III. OBRAVNAVA OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI IN VEDENJSKIMI MOTNJAMI

7. člen

(obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami)

Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami so otroci in mladostniki, ki so usmerjeni v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, ali otroci s primanjkljaji, ovirami oziroma motnjami na socialno-čustvenem področju v skladu z zakonom, ki ureja celostno zgodnjo obravnavo predšolskih otrok s posebnimi potrebami, in ki potrebujejo dodatno strokovno pomoč ter prilagojeno izvajanje javno veljavnih izobraževalnih programov. Strokovni center za otroke iz prejšnjega stavka lahko izvaja dodatno strokovno pomoč in pomoč iz 6. člena tega zakona.

IV. NAMESTITEV IN OSKRBA V STROKOVNEM CENTRU

8. člen

(nameščanje)

(1) Otrok in mladostnik se v strokovni center namestita po izvedenem nujnem odvzemu s strani centra za socialno delo v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, ali z odločbo o namestitvi v skladu z zakonom, ki ureja nepravdni postopek, in zakonom, ki ureja družinska razmerja, ali z odločbo o izreku vzgojnega ukrepa

oddaje v vzgojni zavod v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj.

(2) Center za socialno delo po izvedenem nujnem odvzemu otroka namesti v strokovni center, ki na določenem območju usklajuje sodelovanje strokovnih centrov. Sodišče z odločbo o namestitvi ali center za socialno delo po izdaji odločbe o izreku vzgojnega ukrepa oddaje v vzgojni zavod določi strokovni center, ki na določenem območju usklajuje sodelovanje strokovnih centrov. Pri tem za otroka ali mladostnika praviloma določi strokovni center na območju, kjer otrok ali mladostnik prebiva. Izjemoma določi strokovni center izven območja, kjer otrok ali mladostnik prebiva, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

(3) Strokovni center, ki usklajuje sodelovanje strokovnih centrov na posameznem območju, je pristojen za razporeditev otroka ali mladostnika v strokovni center znotraj območja glede na vrsto pomoči, ki jo otrok ali mladostnik potrebuje. Če ga razporedi v drug strokovni center znotraj istega določenega območja, o tem obvesti pristojno sodišče in pristojni center za socialno delo.

9. člen

(ogled in podpis dogovora)

(1) Strokovni delavci centra za socialno delo, razen v primeru nujnega odvzema otroka s strani centra za socialno delo in če je le mogoče, s strokovnimi delavci strokovnega centra organizirajo in opravijo informativni pogovor z otrokom ali mladostnikom in starši, jim predstavijo dejavnosti, oblike dela in možnosti pomoči ter se dogovorijo za ogled strokovnega centra oziroma skupine iz 13. člena tega zakona, kamor bo otrok ali mladostnik nameščen. Otroka ali mladostnika ter starše strokovni center pisno seznani s pravili strokovnega centra ter določbami tega zakona, otroka in mladostnika pa na njemu razumljiv način posebej seznani s pravili vedenja in ukrepov v primeru kršitev.

(2) Ravnatelj strokovnega centra, otrok ali mladostnik ter starši najpozneje ob namestitvi podpišejo dogovor o medsebojnem sodelovanju, razen v primeru nujnega odvzema.

10. člen

(dokumentacija)

(1) Strokovni center, v katerem otrok ali mladostnik prebiva, ima po pravnomočnosti odločbe o namestitvi ali odločbe o izreku vzgojnega ukrepa oddaje v vzgojni zavod (v nadaljnjem besedilu: odločba sodišča) pravico do brezplačnega vpogleda v dokumentacijo o otroku ali mladostniku in njegovi družini, ki je bila podlaga za njegovo namestitev ali je nastala v okviru sodnega postopka, ter do njenega prepisa, izpisa ali kopiranja.

(2) Strokovni center ima v času namestitve pravico, da se pri osebnem zdravniku otroka ali mladostnika seznani z njegovim zdravstvenim stanjem.

(3) Strokovni center pridobi poročilo vrtca ali šole, v katerega je ali je bil otrok ali mladostnik vključen, ter ima pravico do brezplačnega vpogleda v dokumentacijo o otroku ali mladostniku ter do njenega prepisa, izpisa ali kopiranja.

(4) Pridobljeno dokumentacijo strokovni center hrani in uporablja izključno za namen dela z otrokom ali mladostnikom. V primerih razporeditve ali premestitve otroka ali mladostnika znotraj določenega območja se dokumentacija pošlje strokovnemu centru, v katerega je otrok razporejen ali premeščen.

11. člen

(strokovna skupina in individualizirani program)

(1) Ravnatelj strokovnega centra za vsakega otroka ali mladostnika v osmih dneh po namestitvi imenuje strokovno skupino, v kateri sta poleg strokovnih delavcev strokovnega centra tudi predstavnik pristojnega centra za socialno delo in predstavnik šole, v katero je otrok ali mladostnik vključen. Delo strokovne skupine vodi in usklajuje strokovni delavec ali strokovna delavka (v nadaljnjem besedilu: strokovni delavec) strokovnega centra. Če otrok ali mladostnik potrebuje zdravstvene storitve za duševno zdravje, sodeluje pri pripravi individualiziranega programa tudi pristojni center za duševno zdravje otrok in mladostnikov.

(2) Strokovna skupina iz prejšnjega odstavka v 30 dneh od imenovanja v sodelovanju z otrokom ali mladostnikom in njegovimi starši pripravi individualizirani program. V njem na podlagi pogovora z otrokom ali mladostnikom in starši ter dokumentacije določi cilje in oblike ter metode dela z otrokom ali mladostnikom, oblike sodelovanja s starši ter nosilce posameznih dejavnosti v skladu s smernicami za izdelavo individualiziranega programa, ki so priloga vzgojnega programa.

(3) Strokovna skupina predlaga vključitev otroka ali mladostnika v katero koli skupino v strokovnih centrih na določenem območju. O predlogu odloči ravnatelj strokovnega centra na podlagi tretjega odstavka 8. člena tega zakona.

(4) Strokovna skupina v sodelovanju z otrokom ali mladostnikom in njegovimi starši individualizirani program po potrebi dopolnjuje in spreminja, a najmanj dvakrat letno evalvira ter z evalvacijo seznanji pristojno sodišče, center za socialno delo, in če je otrok ali mladostnik nameščen v skladu z zakonom, ki ureja mladoletne storilce kaznivih dejanj, tudi državno tožilstvo. Če je mladostnik v strokovnem centru na podlagi svojega pisnega soglasja, sodelovanje staršev ni obvezno.

(5) Če je ogroženo življenje otroka ali mladostnika, njegovih vrstnikov ali zaposlenih v strokovnem centru ali se otrok ali mladostnik vede avto- ali heteroagresivno, ravnatelj v najkrajšem možnem času skliče multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo člani strokovne skupine iz prvega odstavka tega člena, starši in zdravnik, ki otroka ali mladostnika obravnava. Na multidisciplinarni tim so lahko vabljeni tudi otrok ali mladostnik ter druge zanj pomembne osebe, pristojno sodišče oziroma predstavniki drugih organizacij, ki otroka ali mladostnika obravnavajo. Multidisciplinarni tim sprejme ukrepe za nadaljnjo obravnavo otroka ali mladostnika. Če starši oziroma otrok ali mladostnik niso prisotni na multidisciplinarnem timu, predstavi predloge multidisciplinarnega tima staršem in otroku ali mladostniku strokovna skupina. Strokovna skupina s sklepi multidisciplinarnega tima dopolni individualizirani program za otroka ali mladostnika.

12. člen

(vključitev v javno veljavne izobraževalne programe in zaposlitev)

(1) Strokovni center vključi otroka ali mladostnika v osnovnošolski ali srednješolski izobraževalni program, v izobraževanje odraslih ali program produkcijske šole, ki je del vzgojnega programa.

(2) Če se otrok ali mladostnik izobražuje v izobraževalnem programu, ki ga izvaja strokovni center, ta lahko sklene dogovor o sodelovanju pri izvajanju izobraževalnega programa s srednjo šolo, ki izvaja isti program.

(3) Ne glede na zakon, ki ureja gimnazijsko izobraževanje, in zakon, ki ureja poklicno in strokovno izobraževanje, se čas izobraževanja med namestitvijo ne upošteva pri skupnem obsegu trajanja srednješolskega izobraževanja. V času namestitve se otrok ali mladostnik lahko vpiše v srednješolske programe tudi, če je pred namestitvijo že presegel predpisani skupni obseg trajanja srednješolskega izobraževanja.

(4) Otroci in mladostniki, ki se vključujejo le v skupine v dnevni obliki dela, se lahko izobražujejo v osnovnošolskih ali srednješolskih izobraževalnih programih ali v programu produkcijske šole v strokovnem centru. Otrok ali mladostnik ob vključitvi v program produkcijske šole pridobi status dijaka.

(5) Mladostnik se v času namestitve, če se ne izobražuje, lahko zaposli.

13. člen

(oblike dela in vrste skupin za vzgojo v strokovnem centru)

(1) V strokovnem centru se glede na potrebe otrok in mladostnikov v skladu z normativi in standardi oblikujejo naslednje vrste skupin:

- skupina v dnevni obliki dela,
- stanovanjska skupina,
- vzgojna skupina,
- intenzivna skupina,
- mladinsko stanovanje.

(2) Skupina v dnevni obliki dela se oblikuje za otroke in mladostnike, ki ne prebivajo v strokovnem centru. Otroci in mladostniki se vključujejo v javno veljavne osnovnošolske ali srednješolske izobraževalne programe, ki jih strokovni center izvaja znotraj strokovnega centra, v dnevne oblike vzgojnega programa znotraj stanovanjskih ali vzgojnih skupin, v samostojne dnevne skupine ali v program produkcijske šole.

(3) Stanovanjska skupina deluje po načelu družinske vzgoje, otroci in mladostniki se v času vključitve praviloma izobražujejo v javno veljavnih izobraževalnih programih zunaj strokovnega centra.

(4) Vzgojna skupina praviloma deluje na isti lokaciji kot strokovni center, otroci in mladostniki, ki so vanjo vključeni, se praviloma izobražujejo v javno veljavnih izobraževalnih programih, ki jih izvaja strokovni center.

(5) Intenzivna skupina je namenjena otrokom in mladostnikom, ki zaradi težje problematike potrebujejo več pomoči ter bolj strukturirano in intenzivnejšo pomoč oziroma terapevtsko obravnavo. Strokovni center lahko v tej skupini zagotavlja višjo stopnjo varnosti otrok in mladostnikov s stalno prisotnostjo strokovnih delavcev, o čemer odloči ravnatelj.

(6) Mladinsko stanovanje je praviloma namenjeno vključitvi mladostnikov, ki po izteku ukrepa namestitve nimajo možnosti vrnitve v domače okolje.

(7) Posamezna vrsta skupine se lahko glede na potrebe otrok ali mladostnikov vsebinsko specializira (na primer glasbena, športna, umetnostna skupina, terapevtska kmetija) ali preoblikuje iz ene vrste v drugo. Strokovni center mora pred preoblikovanjem pridobiti soglasje ministra.

14. člen

(začasno bivališče in osebni dokumenti)

(1) Strokovni center za otroka ali mladostnika prijavi začasno prebivališče v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča.

(2) Starši strokovnemu centru za čas namestitve izročijo osebne dokumente otroka ali mladostnika ter zdravstveno in bančno izkaznico, če jo otrok ali mladostnik ima. Strokovna skupina iz prvega odstavka 11. člena tega zakona glede na starost in zrelost otroka ali mladostnika presodi, ali ima otrok ali mladostnik dokumente pri sebi ali jih začasno ali ves čas nastanitve hrani strokovni center.

15. člen

(odločba o usmeritvi)

Če ima otrok ali mladostnik ob namestitvi v strokovni center odločbo o usmeritvi na podlagi zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, strokovni center v 15 dneh od izvršljivosti odločbe sodišča o tem obvesti Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ta na podlagi odločbe sodišča znova odloči o usmeritvi otroka ali mladostnika, pri čemer upošteva, katero pomoč otrok ali mladostnik prejema v okviru programov v strokovnem centru.

16. člen

(sodelovanje s starši)

Strokovna skupina iz prvega odstavka 11. člena tega zakona v okviru individualiziranega programa pripravi načrt sodelovanja in svetovanja staršem ter družini otroka ali mladostnika v strokovnem centru ali na domu družine. Sodelovanje lahko vključuje tudi druge oblike aktivnosti v strokovnem centru, vključitev v šolo za starše, v terapevtsko skupino in drugo.

17. člen

(sodelovanje s centrom za socialno delo)

(1) Center za socialno delo ob pripravi predloga pristojnemu sodišču v skladu z zakonom, ki ureja nepravdni postopek, in zakonom, ki ureja družinska razmerja, v vrtcu ali šoli, kamor je otrok ali mladostnik vključen oziroma je bil nazadnje vključen, preveri, ali je bilo za otroka ali mladostnika izdelano strokovno poročilo strokovnega centra iz šestega odstavka 6. člena tega zakona. Če je bilo izdelano, ga priloži dokumentaciji predloga.

(2) Pristojni center za socialno delo pripravi družino na vključitev otroka ali mladostnika v strokovni center na podlagi načrta pomoči družini in otroku v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja. V času trajanja ukrepa pristojni center za socialno delo spremlja njegovo izvajanje tako, da nudi pomoč družini, sodeluje v strokovni skupini iz prvega odstavka 11. člena tega zakona, sodeluje pri izvajanju individualiziranega programa otroka ali mladostnika ter pripravi družino na vrnitev otroka ali mladostnika v domače okolje. Center za socialno delo poročilo o izvajanju načrta pomoči družini in otroku enkrat letno pošlje tudi strokovnemu centru.

(3) Če je otrok ali mladostnik nameščen na podlagi vzgojnega ukrepa oddaje v zavod, center za socialno delo organizira prihod otroka ali mladostnika v strokovni center v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj. Izvajanje ukrepa spremlja tako, da nudi pomoč družini, sodeluje v strokovni skupini iz prvega odstavka 11. člena tega zakona, sodeluje pri izvajanju individualiziranega programa otroka ali mladostnika, ter pripravi družino na vrnitev otroka ali mladostnika v domače okolje. Center za socialno delo poročilo o spremljanju ukrepa enkrat letno pošlje tudi strokovnemu centru.

18. člen

(sodelovanje s pristojnim sodiščem)

Predstavniki pristojnega sodišča otroka ali mladostnika v strokovnem centru lahko obiše, opravi pogovor z njim in s strokovno skupino ter se seznanijo z evalvacijo iz četrtega odstavka 11. člena in s poročilom iz drugega odstavka 17. člena tega zakona.

19. člen

(sodelovanje z zdravstvenimi službami)

(1) Strokovni center zaradi zagotovitve zdravstvene oskrbe otroku ali mladostniku v času namestitve sklene z zdravstvenim domom pogodbo.

(2) Strokovni delavec strokovnega centra spremlja otroka ali mladostnika na zdravstvene preglede, če je to potrebno, po dogovoru s strokovnim centrom pa lahko tudi starši.

(3) Strokovni center obvešča starše o zdravstvenih posebnostih otroka ali mladostnika v skladu z zakonom, ki ureja pacientove pravice.

(4) Če je otrok ali mladostnik bolan ali prejema terapijo, je dolžnost in odgovornost strokovnega delavca enaka dolžnosti in odgovornosti starša kot laičnega sodelavca pri zdravstveni obravnavi ter spremljanju otroka ali mladostnika.

20. člen

(zagotavljanje varnosti otrok ali mladostnikov)

(1) V strokovnem centru je prepovedano nasilje. O vsakem zaznanem nasilju mora strokovni center pripraviti zapisnik.

(2) Ob nenadnem izbruhu avto- ali heteroagresivnega vedenja, zaradi katerega je ogroženo življenje otroka ali mladostnika, njegovih vrstnikov ali zaposlenih ali če bi agresija lahko povzročila veliko premoženjsko škodo ali obstaja sum kaznivega dejanja, ravna strokovni delavec v skladu s standardi vedenja ob kriznih dogodkih, ki so del vzgojnega programa (v nadaljnjem besedilu: standardi vedenja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih). Strokovni delavec o dogodku pripravi poročilo in ga izroči ravnatelju strokovnega centra.

(3) V primerih namerne povzročitve premoženjske škode lahko ravnatelj strokovnega centra otroku ali mladostniku izreče alternativne vzgojne ukrepe, in sicer pobotanje oziroma poravnavo, popravo škodljivih posledic ravnanja, opravljanje dobrih del, lahko pa zahteva tudi povračilo škode. Višina denarnega povračila se določi na podlagi dejanskega stroška popravila ali zamenjave predmeta, ki ga je otrok ali mladostnik namerno poškodoval.

21. člen

(prepovedi)

(1) Na površinah, ki spadajo v strokovni center, je prepovedano:

- uživanje alkohola ali prepovedanih drog,
- biti pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog,

- posedovanje, ponujanje ali prodajanje alkohola in prepovedanih drog,
- posedovanje oziroma uporaba predmetov oziroma sredstev, ki ogrožajo življenje, varnost in zdravje ljudi ali varnost premoženja.

(2) Če strokovni delavec sumi, da otrok ali mladostnik pri sebi skriva prepovedane ali nevarne stvari, ki ogrožajo njegovo življenje ali zdravje ali življenje in zdravje drugih, otroka ali mladostnika pozove, da jih izroči prostovoljno, sicer opravi pregled osebnih stvari oziroma prostora. Pri tem upošteva dostojanstvo otroka ali mladostnika. Strokovni delavec prepovedano ali nevarno stvar zaseže. V primeru suma storitve prekrška ali kaznivega dejanja, strokovni delavec o tem obvesti policijo.

(3) Strokovni delavec opravi pregled osebnih stvari in prostora v skladu s standardi vedenja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih. O vsakem pregledu osebnih stvari in prostora ali odvzemu prepovedane ali nevarne stvari napiše poročilo in ga izroči ravnatelju strokovnega centra. Ravnatelj strokovnega centra odloči o vrnitvi stvari otroku ali mladostniku ali staršem ali izročitvi stvari policiji.

(4) Če strokovni delavec sumi, da je otrok ali mladostnik pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog, preizkus prisotnosti psihoaktivnih snovi in njihovih presnovkov v telesu ter alkohola pri otroku ali mladostniku opravi delavec zdravstvene službe ali delavec strokovnega centra, v strokovnem centru ali zdravstvenem zavodu. Preizkus opravi z izvedbo urinskega testiranja ali preizkusa alkoholiziranosti. Strokovni center postopek izvedbe urinskega testiranja in preizkusa alkoholiziranosti ter pravila glede plačila testerjev natančneje opredeli v pravilih strokovnega centra.

(5) Na multidisciplinarnem timu iz 11. člena tega zakona se lahko predlaga, da se otrok ali mladostnik vključi v program terapevtske oziroma zdravstvene pomoči.

22. člen

(letni delovni načrt)

(1) Z letnim delovnim načrtom strokovnega centra se določijo vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v vzgojnem programu. Določijo se delo svetovalne službe in drugih služb, delo knjižnice, aktivnosti, s katerimi se strokovni center vključuje v okolje, oblike sodelovanja s starši, strokovno izpopolnjevanje učiteljev in drugih delavcev, sodelovanje z visokošolskimi zavodi, ki izobražujejo učitelje, raziskovalnimi ustanovami, sodišči, vzgojnimi posvetovalnicami oziroma svetovalnimi centri ter z zunanjimi sodelavci in druge naloge, potrebne za uresničitev vzgojnega programa.

(2) Letni delovni načrt sprejme svet strokovnega centra v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi najpozneje do konca septembra v vsakem šolskem letu.

23. člen

(pravila strokovnega centra)

(1) Strokovni center sprejme pravila, ki vsebujejo predvsem:

1. podatke o strokovnem centru,
2. oblike dela in vrste skupin (bivanje, vzgojno delo, struktura dneva, zadolžitve),
3. načine zagotavljanja varnosti,
4. pravila vedenja in ukrepe v primeru kršitev (opomin, opravičilo, sestanek s starši, omejitev ugodnosti, restitucija in drugo),
5. postopke urejanja odhoda otroka ali mladostnika v domače okolje in vrnitve,
6. načine sodelovanja s starši in postopek napovedi ter opravičevanja odsotnosti otrok in mladostnikov,
7. merila in postopek podeljevanja pohval, nagrad in drugih priznanj otrokom in mladostnikom,
8. pravila uporabe osebnih naprav za povezovanje s podatkovnim in telekomunikacijskim omrežjem.

(2) Pravila strokovnega centra sprejme svet zavoda in se objavijo na spletni strani strokovnega centra.

24. člen

(sredstva za učenje za samostojno življenje)

(1) Strokovni center lahko iz sredstev oskrbe, prostovoljnih sredstev staršev ali donacij z individualiziranim programom določi mesečno višino sredstev na posameznega otroka ali mladostnika, namenjenih za učenje za samostojno življenje.

(2) Ravnatelj vsak mesec določi višino sredstev, ki jih upravlja posamezna skupina iz 13. člena tega zakona. Višina sredstev za posamezno skupino ne sme presegati 20 % vrednosti, ki jo strokovni center dobi za materialne stroške posamezne skupine. Sredstva so namenjena za stroške nakupa živil in osnovnih življenjskih potrebščin v skupini zaradi učenja otrok in mladostnikov glede ravnanja z denarjem. Ravnatelj mesečno preverja gospodarno in namensko rabo sredstev iz tega člena.

25. člen

(vračanje v domače okolje)

Strokovni delavec skupine iz 13. člena tega zakona, v katero je otrok ali mladostnik vključen, v skladu s priporočili strokovne skupine in ob upoštevanju odločbe sodišča ali odredbe policije, ob koncih tedna ali med počitnicami otroku ali mladostniku odobri izhod v domače okolje. Skupaj z otrokom ali mladostnikom in starši v individualiziranem programu določi načine medsebojnega sodelovanja v času izhoda.

26. člen

(ravnanje v primeru nedovoljenega izhoda)

- (1) O nedovoljenem izhodu otroka ali mladostnika iz strokovnega centra ali nepravočasni vrnitvi mora strokovni center takoj obvestiti policijo in starše, najpozneje prvi naslednji delovni dan pa tudi pristojni center za socialno delo in pristojno sodišče.
- (2) Po prejemu obvestila, da je otrok ali mladostnik na policiji, ga prevzame strokovni delavec strokovnega centra v najkrajšem možnem času, vendar najpozneje v šestih urah. Otroke in mladostnike, ki so v strokovni center nameščeni v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, v strokovni center pripelje policija.
- (3) Če otrok ali mladostnik ogroža sebe ali druge, preprečuje ali onemogoča varno vrnitev v strokovni center, lahko ravnatelj strokovnega centra ali od njega pooblaščen oseba zaprosi za pomoč policijo. Policija strokovnemu centru nudi pomoč v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije.
- (4) Če otrok ali mladostnik zavrača vrnitev v strokovni center ali je v prostorih, kamor strokovni delavec strokovnega centra nima pravice vstopiti, strokovni center o tem obvesti starše, center za socialno delo in pristojno sodišče.
- (5) O nedovoljenem izhodu mladostnika, ki je v strokovnem centru na podlagi svoje pisne privolitve, strokovni center v najkrajšem možnem času obvesti policijo. Po prejemu obvestila policije, da je mladostnik najden, strokovna skupina iz 11. člena tega zakona v 30 dneh pripravi mnenje, ali je prebivanje tega mladostnika v strokovnem centru še smiselno.
- (6) Nedovoljene izhode strokovni center evidentira v evidenci nedovoljenih izhodov.

V. VKLJUČEVANJE V SAMOSTOJNO ŽIVLJENJE IN DELO

27. člen

(zaključek prebivanja oziroma vključevanja v dnevne oblike pomoči v strokovnem centru)

- (1) Otrok ali mladostnik se lahko trajno vrne v domače okolje po izteku ukrepa sodišča. Pobudo za predčasno prenehanje ukrepa ali za nadomestitev ukrepa pošlje strokovni center sodišču, ki je ukrep izreklo in o tem obvesti pristojni center za socialno delo oziroma državnega tožilca.**
- (2) Pobudi iz prejšnjega odstavka mora strokovni center priložiti poročilo o poteku vzgoje otroka ali mladostnika, doseženih rezultatih in napotke za morebitne nadaljnje ukrepe strokovnih služb, ki bodo pomagale otroku ali mladostniku pri vključitvi v samostojno življenje in delo.**

(3) Najpozneje v zadnjem mesecu trajanja ukrepa sodišča pripravi strokovna skupina iz prvega odstavka 11. člena tega zakona skupaj z mladostnikom in starši načrt za vključitev v samostojno življenje in delo, ki med drugim vsebuje načrt za dokončanje izobraževanja, iskanje zaposlitve, stanovanja, vključevanje v morebitne oblike podpor, pomoč mladostniku v domačem okolju. Če mladostnik nima možnosti vrnitve v domače okolje, se mu omogoči vključitev v mladinsko stanovanje.

(4) Otroci ali mladostniki se lahko vključujejo v dnevne oblike dela iz drugega odstavka 13. člena tega zakona dokler ne dosežejo ciljev, določenih v individualiziranem programu oziroma največ do zaključka srednješolskega izobraževanja.

28. člen

(mladinsko stanovanje)

(1) Mladostnik, ki se ne more vrniti v domače okolje, se vključi v mladinsko stanovanje na predlog strokovne skupine iz prvega odstavka 11. člena tega zakona takoj po izteku ukrepa sodišča ali v enem letu od izteka tega ukrepa. V mladinsko stanovanje je mladostnik lahko vključen še največ 12 mesecev po zaključku izobraževanja oziroma do dopolnjenega 26. leta starosti.

(2) Na pobudo mladostnika ali strokovne skupine iz prvega odstavka 11. člena tega zakona lahko mladostnik prekine prebivanje v mladinskem stanovanju.

(3) Kriteriji za vključitev v mladinsko stanovanje so del vzgojnega programa.

VI. VARSTVO PRAVIC OTROK IN MLADOSTNIKOV

29. člen

(pravice in dolžnosti otrok in mladostnikov)

(1) Otroci in mladostniki imajo v strokovnem centru pravico, da:

- so deležni celostne obravnave v skladu z individualiziranim programom,
- obiskujejo izobraževalni program,
- so vključeni v vzgojne dejavnosti strokovnega centra,
- imajo zagotovljeno varno in spodbudno okolje,
- se spoštujejo njihova osebna integriteta, dostojanstvo, zasebnost in drugačnost.

(2) Otroci in mladostniki imajo v strokovnem centru dolžnost, da:

- redno in pravočasno obiskujejo pouk ter redno izpolnjujejo obveznosti, določene z individualiziranim programom in drugimi dokumenti strokovnega centra ter predpisi,
- skrbijo za lastno zdravje in varnost ter ne ogrožajo zdravja in varnosti drugih,

- skrbijo za čisto in varno okolje,
- spoštujejo osebno integriteto, dostojanstvo, zasebnost in drugačnost ter druge pravice otrok in mladostnikov ter zaposlenih v strokovnem centru,
- varujejo premoženje strokovnega centra, lastnino otrok in mladostnikov, delavcev strokovnega centra ter drugih in odgovorno ravnajo z njima.

30 . člen

(varstvo pravic otrok in mladostnikov)

(1) Če otrok ali mladostnik meni, da so bile pri prebivanju ali vzgojnem delovanju v strokovnem centru kršene njegove pravice, lahko v osmih dneh od dneva, ko je izvedel za kršitev, poda pisno ali ustno na zapisnik zahtevo za varstvo pravic ravnatelju strokovnega centra. Zahtevo za varstvo pravic lahko v imenu otroka ali mladostnika podajo tudi starši. Če je mladostnik poslovno sposoben ali starejši od 18 let, zahtevo za varstvo pravic vloži sam. Za pomoč v postopku varstva pravic si otrok ali mladostnik lahko izbere strokovnega ali drugega delavca strokovnega centra.

(2) O zahtevi za varstvo pravic v petnajstih dneh od njenega prejema odloči ravnatelj s sklepom.

(3) Zoper sklep ravnatelja je v osmih dneh od vročitve sklepa dovoljena pritožba otroka ali mladostnika ali njegovih staršev. O pritožbi odloča pritožbena komisija, ki jo imenuje svet zavoda. Pritožbena komisija ima tri člane, eden od njih je strokovni delavec strokovnega centra, v katerem je skupina, kjer otrok ali mladostnik prebiva, druga dva pa sta strokovna delavca drugega strokovnega centra. Člani pritožbene komisije imajo namestnike. Mandat pritožbene komisije traja štiri leta. Ista oseba je lahko imenovana za člana pritožbene komisije večkrat.

(4) V postopku odločanja o otrokovi ali mladostnikovi zahtevi oziroma pravicah mora pritožbena komisija:

1. uporabiti tisti vzgojni pristop, ki je za otroka ali mladostnika ugodnejši, če se z njim doseže zakoniti namen;
2. skrbeti za to, da otrokovo ali mladostnikovo nepoznavanje predpisov ni v škodo pravic, ki mu pripadajo po zakonu;
3. ugotoviti resnično stanje in v ta namen vsa dejstva, ki so pomembna za zakonito in pravilno odločanje;
4. preden odloči o zahtevi, otroku ali mladostniku dati možnost, da pojasni vsa dejstva in okoliščine, ki so pomembne za odločanje;
5. postopek voditi hitro, v rokih, ki omogočajo otroku ali mladostniku uresničevanje njegovih pravic in obveznosti.

(5) Pritožbena komisija o zahtevi za varstvo pravic otroku ali mladostniku v 45 dneh od prejema pritožbe izda pisni sklep, ki vsebuje izrek odločitve, obrazložitev in pravni

pouk. Sklep se vroči otroku ali mladostniku oziroma staršem. Sklep pritožbene komisije je dokončen.

VII. ZBIRKE PODATKOV

31. člen

(obdelava osebnih podatkov)

Za potrebe obravnave otrok in mladostnikov, njihovega izobraževanja, sodelovanja s starši in pristojnimi institucijami v skladu s tem zakonom, izdelave individualiziranega programa otroka ali mladostnika, njegovega izvajanja in spremljanja, odločanja o pravicah in obveznostih otrok in mladostnikov, spremljanja vključevanja v različne oblike dela, za znanstvenoraziskovalne in statistične namene strokovni center obdeluje osebne podatke ter vodi zbirke podatkov otrok in mladostnikov, ki jih je obravnaval po tem zakonu.

32. člen

(evidence)

(1) Strokovni center poleg evidenc, ki jih določajo predpisi s področja osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, vodi tudi evidence, ki jih določa ta zakon. Evidence vodi praviloma v elektronski obliki, na način, da je omogočen tudi izpis na papir.

(2) Strokovni center vodi naslednje evidence:

- evidenco o izvajanju strokovnih nalog za posameznega otroka ali mladostnika,
- matično knjigo,
- evidenco ukrepanj ob kriznih dogodkih za otroke in mladostnike, ki so bili obravnavani ob kriznih dogodkih,
- evidenco nedovoljenih izhodov oziroma nepravočasnih vrnitev otrok in mladostnikov,
- evidenco predpisanih zdravil za otroke in mladostnike.

(3) Evidenca o izvajanju strokovnih nalog za posameznega otroka ali mladostnika iz 6. in 7. člena tega zakona vsebuje naslednje podatke:

1. datum zaprosila za obravnavo otroka ali mladostnika,
2. osebno ime in naslov vlagatelja zaprosila za obravnavo otroka ali mladostnika oziroma ime vrtca ali šole,
3. kontaktne podatke vrtca ali šole: naslov, osebno ime kontaktne osebe, elektronski naslov, telefonsko številko,
4. osebno ime otroka ali mladostnika, ki mu je pomoč nudena,

5. osebno ime, naslov, elektronski naslov in telefonsko številko staršev ali skrbnikov,
6. osebno ime strokovnih delavcev, ki izvajajo pomoč,
7. število ur pomoči, ki jih je za posameznega otroka ali mladostnika opravil posamezni strokovni delavec.

(4) Matična knjiga vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča otroka ali mladostnika,
2. datum in kraj rojstva otroka ali mladostnika,
3. osebno ime in kontaktne podatke staršev: naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, elektronski naslov, telefonsko številko,
4. ime in sedež pristojnega centra za socialno delo,
5. kontaktne podatke strokovnega delavca za otroka ali mladostnika na pristojnem centru za socialno delo: osebno ime, službeni elektronski naslov in službeno telefonsko številko,
6. ime in sedež pristojnega sodišča, ki je izdalo odločbo,
7. številko odločbe pristojnega sodišča ali številko in datum strokovnega poročila iz 6. člena tega zakona,
8. datum sprejema otroka ali mladostnika,
9. razlog namestitve ali vključitve v skupino v dnevni obliki dela,
10. vzgojno-izobraževalni program, v katerega je otrok ali mladostnik vpisan, ime in naslov šole,
11. številko, datum in izrek dokončne odločbe o usmeritvi,
12. datum izteka ukrepa,
13. datum odpusta ali prenehanja obiskovanja skupine v dnevni obliki dela,
14. kraj prebivanja otroka in mladostnika po odpustu: naslov stalnega ali začasnega prebivališča.

(5) Za otroke ali mladostnike, ki so vključeni v skupine v dnevni obliki dela strokovni center izpolni vse podatke iz prejšnjega odstavka, razen podatkov iz 7., 8., 13. in 14. točke prejšnjega odstavka.

(6) Evidenca ukrepanj ob kriznih dogodkih o otrocih in mladostnikih, ki so bili obravnavani ob kriznih dogodkih, vsebuje naslednje podatke:

- osebno ime otroka ali mladostnika,
- datum ukrepanja,

- osebno ime strokovnega delavca, ki je posredoval pri kriznem dogodku,
- kratek opis dogajanja,
- številko zapisnika.

(7) Evidenca nedovoljenih izhodov oziroma nepravočasnih vrnitev otrok in mladostnikov vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime otroka ali mladostnika, ki je bil na nedovoljenem izhodu oziroma se ni pravočasno vrnil,
2. datum in uro ugotovitve nedovoljenega izhoda ali nepravočasne vrnitve,
3. datum in uro prijave policiji,
4. datum in uro prejema obvestila policije,
5. osebno ime zaposlenega v strokovnem centru, ki je prevzel otroka ali mladostnika,
6. datum in uro vrnitve otroka ali mladostnika v strokovni center.

(8) Evidenca predpisanih zdravil za otroke in mladostnike vsebuje naslednje podatke:

- osebno ime otroka ali mladostnika, ki ima predpisana zdravila,
- osebno ime in naziv zdravnika, ki je zdravilo predpisal, ter ime zdravstvene organizacije,
- ime zdravila in zdravnikova navodila za uporabo.

(9) Otroci in mladostniki imajo pravico do vpogleda v svoje osebne podatke, razen kadar ravnatelj omeji dostop zaradi varstva njihove največje koristi. Starši, ki jim ni odvzeta ali omejena starševska skrb v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, imajo pravico do vpogleda v osebne podatke otroka ali mladostnika, razen če mladostnik v strokovnem centru prebiva s pisno privolitvijo v skladu s četrto alinejo drugega odstavka 1. člena tega zakona. Vpogled v osebne podatke lahko strokovni center staršem zavrne zaradi potreb sodnega postopka ali varstva največje koristi otroka.

(10) Ministrstvo, pristojno za vzgojo in izobraževanje, ima pravico do brezplačnega vpogleda v anonimizirane podatke teh evidenc, njihovega prepisa, izpisa ali kopiranja.

(11) Strokovni center pošlje na zahtevo ministrstva, pristojnega za vzgojo in izobraževanje, za namen izvajanja nadzora zakonite, namenske in gospodarne rabe proračunskih sredstev naslednje podatke:

- osebno ime vključenega otroka ali mladostnika,
- podatek, v katero skupino je otrok ali mladostnik vključen,

– datuma sprejema in odpusta ali prenehanja obiskovanja skupine v dnevni obliki dela otroka ali mladostnika,

– podatek o prisotnosti otroka ali mladostnika v strokovnem centru.

(12) Za potrebe znanstvenoraziskovalnega dela in pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta otrok in mladostnikov ali identiteta drugih oseb ni razvidna.

33. člen

(zbiranje podatkov)

(1) Podatki, ki jih vsebujejo evidence iz 32. člena tega zakona, se zbirajo od vrtca ali šole, pristojnega sodišča, pristojnega centra za socialno delo, staršev ali zdravstvenih zavodov ter iz uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije.

(2) Strokovni center brezplačno pridobiva podatke, ki jih potrebuje za opravljanje nalog iz 4. člena tega zakona.

(3) V primerih iz prvega in drugega odstavka tega člena posameznikov, na katere se podatki nanašajo, ni treba predhodno seznaniti.

34. člen

(hramba podatkov)

(1) Osebni podatki, ki so vpisani v evidence iz 32. člena tega zakona, se hranijo največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma prebivanja otroka ali mladostnika v strokovnem centru. Matična knjiga se hrani trajno. Ne glede na roke shranjevanja, določene s tem zakonom, strokovni center v rokih in po navodilih pristojnega arhiva odbere gradivo iz dokumentacije, ki je arhivskega pomena.

(2) Dokumentacija, pridobljena v skladu z 10. členom tega zakona, se hrani največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma bivanja otroka in mladostnika v strokovnem centru.

VIII. NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONA IN KAZENSKE DOLOČBE

35. člen

(nadzorni in prekrškovni organ)

(1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona v strokovnem centru izvaja inšpektorat, pristojen za šolstvo, v skladu z zakonom, ki ureja šolsko inšpekcijo.

(2) Nadzor nad izvajanjem tega zakona v zvezi z izvajanjem aktivnosti centra za socialno delo izvaja socialna inšpekcija.

(3) Nadzor nad izvajanjem tega zakona v zvezi z izvajanjem zdravstvene dejavnosti izvaja inšpektorat, pristojen za zdravstvo.

36. člen

(prekrški in višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

(1) Z globo od 500 do 1.000 eurov se za prekršek kaznuje ravnatelj strokovnega centra, če:

- otroka ali mladostnika ne namesti ali ne vključi v vzgojno-izobraževalni program (drugi odstavek 4. člena);
- ne izvršuje odločbe sodišča v času trajanja ukrepa sodišča (drugi odstavek 4. člena);
- ne podpiše pisnega dogovora ali krši sklenjeni pisni dogovor iz četrtega odstavka 4. člena tega zakona;
- v osmih dneh po namestitvi otroka ali mladostnika ne imenuje strokovne skupine za pripravo individualiziranega programa (prvi odstavek 11. člena);
- v primeru nedovoljenega izhoda ali nepravočasne vrnitve otroka ali mladostnika ne ravna v skladu s prvim in drugim odstavkom 26. člena tega zakona.

(2) Za prekrške iz tega člena se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

37. člen

(določitev območij in strokovnih centrov)

(1) Zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov, ustanovljeni na podlagi Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj), za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, nadaljujejo delo po tem zakonu kot strokovni centri.

(2) Območja in strokovne centre iz tretjega odstavka 2. člena tega zakona določi minister v 30 dneh od uveljavitve tega zakona.

38. člen

(sprejetje vzgojnega programa)

(1) Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo vzgoje in izobraževanja, sprejme vzgojni program s smernicami za izdelavo individualiziranega programa in standardi obnašanja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih ter kriteriji za vključitev v mladinsko stanovanje, v dvanajstih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Do sprejetja novega vzgojnega programa iz prejšnjega odstavka strokovni centri izvajajo vzgojni program, sprejet s Sklepom o vzgojnem programu za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 12/08).

39. člen

(priprava pisnega dogovora o sodelovanju in sprejetje pravil strokovnega centra)

(1) Strokovni center, ki usklajuje sodelovanje strokovnih centrov na določenem območju, s strokovnimi centri na tem območju sklene pisni dogovor o sodelovanju iz četrtega odstavka 4. člena tega zakona v 60 dneh od uveljavitve tega zakona.

(2) Svet zavoda sprejme pravila strokovnega centra iz drugega odstavka 23. člena tega zakona v štirih mesecih od uveljavitve tega zakona.

40. člen

(dopolnitve Družinskega zakonika)

V Družinskem zakoniku (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19 in 67/19 – ZmatR-C) se za 182. členom doda nov 182.a člen, ki se glasi:

»182.a člen

(namestitev v strokovni center)

(1) Če center za socialno delo ob izvedbi nujnega odvzema otroka po 167. členu tega zakonika otroka namesti v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ki je ustanovljen za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ga namesti v strokovni center v skladu zakonom, ki ureja obravnavo otrok s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami v vzgoji in izobraževanju.

(2) Če sodišče z začasno odredbo po drugem odstavku 162. člena ali prvem odstavku 168. člena tega zakonika ali z odločbo, s katero izreče ukrep trajnejšega značaja po 174., 175. ali 176. členu tega zakonika, namesti otroka v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ki je ustanovljen za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, v odločbi imenuje strokovni center v skladu z zakonom, ki ureja obravnavo otrok ali mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami v vzgoji in izobraževanju.

(3) Pred vstopom v osnovno šolo se otroci v strokovni center ne nameščajo.«.

41. člen

(spremembe Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij)

V Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15 in 11/18) se v 170. členu spremenita drugi in tretji odstavek tako, da se glasita:

»(2) Če je izrečen vzgojni ukrep oddaje v vzgojni zavod, pristojni center določi strokovni center, v katerem se bo izvrševal vzgojni ukrep, na podlagi zakona, ki ureja obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami v vzgoji in izobraževanju, ter začetek izvrševanja ukrepa; o tem mora najmanj osem dni pred začetkom izvrševanja ukrepa obvestiti mladoletnika in strokovni center, ki mu pošlje tudi odločbo, s katero je izrečen vzgojni ukrep, in podatke, ki so pomembni za izvrševanje tega ukrepa.

(3) Strokovni center mora sprejeti mladoletnika, ki ga napoti pristojni center.«.

42. člen

(uskladitev pravilnikov)

(1) Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 59/07, 70/08, 5/11, 56/14, 66/15, 47/17 in 24/18) se uskladi s tem zakonom v osemnajstih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Pravilnik o izvrševanju vzgojnih ukrepov (Uradni list RS, št. 85/09) se uskladi s tem zakonom v 90 dneh od uveljavitve tega zakona.

(3) Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 61/12 in 51/13) se uskladi s tem zakonom do v 90 dneh od uveljavitve tega zakona.

43. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati drugi odstavek 13. člena ter 14. in 15. člen Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF in 90/12).

44. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.